

το προσωπογράφο. Εσύ, ωραία βασίλισσα, θα πας μαζί τους ή θα μείνεις μαζί μου;

ΙΣΑΒΕΛΛΑ

Ένδοξε ομολογέ μας, θα πάω μαζί τους. Μια γυναικεία φωνή ίσως φανεί χρήσιμη, όταν υπάρχει επιμονή στις δυο πλευρές για ορισμένους όρους.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Πάντως, θ' αφήσεις να μείνει μαζί μου η πριγκίπισσα Αικατερίνη. Αυτό είναι το πρώτο αίτημά μου και όρος απαραίτητος.

ΙΣΑΒΕΛΛΑ

Έχει την άδειά μου να μείνει.

(Βγαίνουν όλοι εκτός από τον βασιλιά Ερρίκο, την πριγκίπισσα Αικατερίνη και την ακόλουθό της Αλιόη)

ΕΡΡΙΚΟΣ

Όμορφη, πανέμορφη Αικατερίνη, θα θελήσεις να διδάξεις ένα στρατιώτη λόγια τέτοια που να τρυπώσουν στο αυτί κυρίας και να συνηγορήσουν για τον έρωτά του στην ευγενική καρδιά της;

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Η μεγαλειότητά σου θα κοροϊδέψει. Δεν ξέρω να μιλώ το Εγγλέζικό σου.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Όμορφη Αικατερίνη, αν μ' αγαπήσεις πολύ με τη γαλλική καρδιά σου, θα χάρωμαι να σ' ακούω να το λες με τα σπασμένα αγγλικά σου. Πώς σου φαίνομαι, Κάιτη;

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Pardonnez-moi, δεν ξέρω τι λέει, «Σου φαίνομαι».

ΕΡΡΙΚΟΣ

«Σου φαίνομαι», πάει να πει, «μοιάζω». Για παράδειγμα, εσύ μου φαίνεσαι σαν άγγελος.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

(Στην Αλιόη) Que dit-il — que je suis semblable à les anges?

ΑΛΙΚΗ

Oui, vraiment, sauf votre grâce, ainsi dit-il.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Αυτό είπα, καλή μου Αικατερίνη, και σου το βεβαιώνω χωρίς να κοκινίζω.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

O bon Dieu, les langues des hommes sont pleines de tromperies!

ΕΡΡΙΚΟΣ

Τι λέει η ωραία κόρη; Ότι οι γλώσσες των ανδρών λένε ψευτιές;

ΑΛΙΚΗ

Oui, ότι γλώσσες ανδρών όλο ψευτιά, λέγει πριγκίπισσα.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Η πριγκίπισσα μιλάει ίσια και σταράτα σαν την καλύτερη Αγγλίδα. Μα το Θεό, Αικατερίνη, η ερωτική μου εξομολόγηση ταιριάζει απόλυτα με τα ελάχιστα που καταλαβαίνεις από τη γλώσσα μου. Χαίρομαι που δεν μπορείς να μιλήσεις καλύτερα αγγλικά, διότι, αν μπορούσες, θα μ' εύρισκες βασιλιά τόσο απλοϊκό, που θα νόμιζες ότι πούλησα το χτήμα μου για ν' αγοράσω το στέμμα μου. Δεν ξέρω τρόπους να φιλολογώ τις ερωτικές μου φράσεις, παρά μόνο να σου πω το απλοϊκό μου, «Σ' αγαπώ!» Κι αν με πείσεις να σου πω κάτι άλλο εκτός από, «Εσύ μ' αγαπάς;» θα τα χάσω. Απάντησέ μου ειλικρινά, σε παρακαλώ, να δώσουμε τα χέρια και να κλείσει η συμφωνία. Λοιπόν, τι λες, κυρία;

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Sauf votre honneur, να καταλάβω πρέπει.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Μα το Θεό, αν μ' αναγκάσεις να γράψω στίχους ή να χορέψω για χάρη σου, Κάιτη, θα τα χάσω. Γιατί στη μεν στιχουργική δεν ξέρω να βρισكو ούτε λέξεις ούτε μέτρα, στο δε χορό δεν έχω καμία ικανότητα στο ρυθμό, αν και κρατάω σε λογικά μέτρα τις ικανότητές μου. Αν ήταν να κατακτίσω γυναικα χοροπηδώντας σαν βατράχι ή πηδώντας στη σέλα του αλόγου μου ντυμένος μ' όλη μου την πανοπλία, χωρίς να θέλω να το

καυτηθώ, εύκολα θα είχα βρεθεί πάνω από μια γυναίκα. Ή, αν έπρεπε να παίζω γροθιές για να κερδίσω την αγάπη της κυρίας μου ή να επιχειρήσω ακροβατικά μαζί με τ' άλογό μου για να την κάνω να μου χαμογελάσει, θα βάραινα χτυπήματα σαν χασάπης και θα τραμπολιζόμουνά πάνω στο άλογο σαν μαϊμού χωρίς να πέφτω. Όμως, μα το Θεό, Καίτη, δεν μπορώ να δείχνω λιγωμένος από έρωτα, ούτε να φλυαρώ με δήθεν ευγλωττία, ούτε με πονηριά να επαναλαμβάνω φιλοφρονήσεις. Εγώ ξέρω να δίνω το λόγο μου, που είναι σαν όρκος — κι αυτό το κάνω μόνο όποτε είναι μεγάλη ανάγκη — χωρίς ποτέ να τον παραβαίνω, όσο και αν πιστώ. Αν δεν μπορείς ν' αγαπήσεις έναν σύντροφο που η όψη του είναι αυτή που είναι και δεν θα πάθει τίποτα εάν ο ήλιος την κάψει λιγάκι παραπάνω, έναν άνθρωπο που ποτέ δεν κοιτάζεται φιλάρεσκα στον καθρέφτη, τότε άσε το βλέμμα σου μάγειρας να γίνει και να μου προσθέσει όσα καρυκεύματα χρειάζονται για να σ' αρέσω. Σου μιλάω σαν απλός στρατιώτης: αν μπορείς να μ' αγαπήσεις γι' αυτό που είμαι, πάρε με. Αν όχι, σου λέω αλήθεια πως θα πεθάνω, αλλά, μα το Θεό, όχι για σένα. Κι όμως, είμαι μαζί σου ερωτευμένος! Στη ζωή σου, καλή μου Καίτη, κοίταξε να βρεις σύντροφο απλοϊκό αλλά σταθερό, γιατί αυτός από ανάγκη θα σου ανήκει, αφού δεν θα έχει το χάρισμα να ερωτοτροπεί αλλού. Οι άντρες που έχουν έμφυτη ευφράδεια και κερδίζουν τις κυρίες με τα στιχάκια τους, βρίσκουνε το ίδιο εύκολα τον τρόπο να τους ξεφύγουνε αργότερα. Δεν τα ξέρεις αυτά; Ο καλός ρήτορας φλύαρος λογιάς είναι, οι σίτχοι ένα τραγουδάκι του συρμού, ο ακμαίος μηρός πλαδαρεύει, το στητό κορμί κομπουριάζει, το μαύρο γέμι ασπρίζει, οι βόστρυχοι του κεφαλιού γίνονται φαλάκρα, τ' όμορφο πρόσωπο μαραίνεται, το ζωηρό μάτι θαμπώνει: αλλά μια καλή καρδιά, Καίτη, είναι ο ήλιος και το φεγγάρι ή, μάλλον, ο ήλιος κι όχι το φεγγάρι, γιατί πάντα λάμπει και ποτέ δεν αλλιάζει, γιατί πάντα κρατάει με συνέπεια την πορεία του. Αν θέλεις τέτοιο σύντροφο, πάρε εμένα. παίρνοντάς με, παίρνετε στρατιώτη. Παίρνοντάς στρατιώτη, παίρνετε βασιλιά. Εγώ σου μίλησα για την αγάπη μου — εσύ τι λες; Μίλησε, ωραία μου, και μίλησέ μου ωραία, σε παρακαλώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Είναι δυνατό αγάπη να έχω σε επνεμι Γαλλιάς;

ΕΡΡΙΚΟΣ

Ναι, δεν μπορείς ν' αγαπήσεις εχθρό της Γαλλιάς, Καίτη. Αλλά, αν αγαπήσεις εμένα, αγαπάς τον φίλο της Γαλλιάς, γιατί εγώ αγαπάω τόσο πολύ τη Γαλλία, που δεν θέλω ν' αποχωριστώ ούτε ένα χωριό της. Τη θέλω δικιά μου! Και, Καίτη, άμα η Γαλλία είναι δικιά μου κι εγώ δικός σου, τότε δικιά σου είναι η Γαλλία κι εσύ δικιά μου.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Να καταλάβω δεν γίνεται αυτό τι λες.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Δεν γίνεται, Καίτη; Τότε να σου το πω στα γαλλικά, όμως οι λέξεις σίγουρα θα κρέμονται από τη γλώσσα μου όπως η νιόπαντρη απ' το λαμό του άντρα της: δύσκολα θα ξεκολλήσουν από χει! Je quand sur la possession de France, et quand vous avez le possession de moi — κάτσε, τώρα τι λέμε; Άγιε Διονύσιε, βοήθα με, βάλε κι εσύ ένα χεράκι! Donc vótre est France, et vous êtes mienne. Καίτη, μου είναι πιο εύκολο να κατακτήσω όλη τη Γαλλία παρά να πω ένα γαλλικό παραπάνω απ' όσα είπα. Με τα γαλλικά μου δεν μπορώ να σε συγνηνώσω, μπορώ μόνο να σε διασεδέσω.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Sauf votre honneur, le francais que vous parlez, il est meilleur que l'anglais lequel je parle.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Όχι, σου τ' ορκίζομαι, δεν είναι, Καίτη. Εσύ μιλάς τη γλώσσα μου το ίδιο λάθος που μιλάω εγώ τη δικιά σου. Αλλά, αυτό που θα σου πω, σου φτάνουν τ' αγγλικά σου να το καταλάβεις: μπορείς να μ' αγαπήσεις;

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Δεν μπορώ να πω αυτό.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Μπορεί να μου το πει κάποιος απ' τους δικούς σου; Να τους ρωτήσω! Έλα, το ξέρω πως μ' αγαπάς, και το βράδυ, όταν θα πας στο διαμέρισμά σου, θα ρωτήσεις αυτήν εδώ την ακόλουθό σου για μένα, και το ξέρω, Καίτη, πως θα κατακρίνεις αυτά ακριβώς που αγαπάς πάνω μου. Όμως, καλή μου Καίτη, να είσαι επιεικής στις επικρίσεις σου, τόσο μάλλον,

ευγενική πριγκίπισσα, επειδή εγώ σ' αγαπώ τόσο απόλυτα. Αν κάποτε γίνεις δικιά μου, Καίτη — όπως μέσα μου πιστεύω πως θα γίνεις — θα σ' έχω κερδίσει μετά από σκληρή μάχη και γι' αυτό θα πρέπει να γεννήσεις καλό στρατιώτη. Δεν είμαστε ικανοί εσύ κι εγώ, με τη βοήθεια του Αγίου Διονυσίου και του Αγίου Γεωργίου, να κάνουμε έναν γιο, μισό Γάλλο και μισό Άγγλο, που να φτάσει ως την Κωνσταντινούπολη και ν' αρπάξει τον Τούρκο σουλτάνο από τα γένια; Τι λες, άσπρο μου κρίνο, ίδιο μ' αυτό που έχει η χώρα σου στο έμβλημά της;

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Πώς το ξέρω αυτό;

ΕΡΡΙΚΟΣ

Αυτό θα το μάθεις αργότερα· τώρα πρέπει μόνο να μου το υποσχεθείς. Υποσχέσου μου, Καίτη, ότι εσύ απ' τη μεριά σου θα προσπαθήσεις ως Γαλλίδα για να γεννηθεί ένα τέτοιο αγόρι κι εγώ, απ' τη μεριά μου, ως Άγγλος, βασιλιάς και άγαμος, θα εκτελέσω το καθήκον μου. Τι απάντηση μου δίνεις, la plus belle Katherine du monde, ma très chère et divine déesse?

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Η Majesté σας ξέρει πολλά γαλλικά για να ξεγελάσει la plus sage demoiselle de France!

ΕΡΡΙΚΟΣ

Στο διάολο τα απατηλά γαλλικά μου! Μα την τιμή μου, και αυτό σου το λέω στη μητρική μου γλώσσα, σ' αγαπάω, Καίτη. Όμως, δεν μπορώ να ορκιστώ στην ίδια αυτή τιμή μου ότι κι εσύ μ' αγαπάς, αν και οι χτύποι της καρδιάς μου θέλουνε να με κολακέψουνε και μου λένε πως μ' αγαπάς, παρά την άβλια εντύπωση που κάνει το πρόσωπό μου. Τώρα μου 'ρχεται να καταφαστώ τη φιλοδοξία του πατέρα μου! Όταν μ' έσπερνε είχε στο νου του τους εμφύλιους πολέμους: γι' αυτό πλάστηκα μ' εμφάνιση τόσο άγρια και ύφος σιδερένιου άντρα που, όταν πρωτοπαρουσιάζομαι για γαμπρός μπροστά στις γυναίκες, τις τρομάζω. Αλλά, σε βεβαίονω, Καίτη, πως, όσο θα μεγαλώνω, θα βελτιώνεται η όψη μου. Παρηγοριά δικιά μου είναι πως τα γερατειά, αυτός ο μέγας καταστροφέας της καλλονής, εμένα δεν μπορούν να μου χειροτερέψουνε το πρόσωπο. Θα με πάρεις άντρα σου, αν με πάρεις, στη χειρότερη φάση μου· και, όσο θα με

χαίρεσαι δικό σου, αν με χείρεσαι, θα βλέπεις πως συνέχισα θα βελτιώνομαι. Γι' αυτό πες μου, πανέμορφη Αικατερίνη, με θες δικό σου; Άφησε κατά μέρος τα κοριτσίστικα κοκινίσματα, ομολόγησε τι θέλει η καρδιά σου με ύφος βασιλικό, πιάσε μου το χέρι και πες μου, «Ερρίκο της Αγγλίας, είμαι δικιά σου!» Και μόλις τα λόγια σου αυτά ευλογήσουνε τ' αυτιά μου, εγώ θα σου φωνάξω, «η Αγγλία είναι δικιά σου, η Ιρλανδία είναι δικιά σου, η Γαλλία είναι δικιά σου και ο Ερρίκος Πλανταγενέτης είναι δικός σου», αυτός ο Ερρίκος που μπορεί να μην είναι ο καλύτερος βασιλιάς, είναι, όμως, σίγουρα ο καλύτερος σύντροφος. Μίλα ν' ακούσω αυτό το μουσικό κομμάτι, γιατί η φωνή σου είναι μουσική και τ' αγγλικά σου βγαίνουνε κομματιαστά. Αικατερίνη, κομμάρτια κάνε με, με τα κομματιαστά αγγλικά σου. Με θέλεις;

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Να θέλει και ο roi mon père.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Αυτός το θέλει και πολύ μάλιστα, Καίτη μου. Το θέλει, Καίτη.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Τότε κι εγώ θέλω αυτό.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Γι' αυτή σου την κουβέντα, σου φιλώ το χέρι και σε ονομάζω βασιλισσά μου.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Laissez, mon seigneur, laissez, laissez! Ma foi, je ne veut point que vous abaissiez votre grandeur, en baissant la main d'une de votre seigneurie indigne serviteur. Excusez-moi, je vous supplie, mon très puissant seigneur.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Τότε, θα σου φιλήσω τα χείλη, Καίτη.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Les dames et demoiselles pour être baisées devant leur noces, il n'est pas la coutume de France.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Θέλω να μάθει πως την αγαπώ, κι αυτό τα αγγλικά μου ξέρουνε να το λένε πολύ καλά.

ΔΟΥΚΑΣ ΒΟΥΡΓΟΥΝΔΙΑΣ

Κι αυτή δεν μαθαίνει εύκολα;

ΕΡΡΙΚΟΣ

Η γλώσσα μας είναι αρκετά τραχιά και οι δικοί μου τρόποι δεν είναι πιο ήπιοι. Αφού, λοιπόν, δεν έχω ούτε τη φωνή ούτε τη διάθεση να κολακέψω, δεν καταφέρνω να ξορκίσω με μαγικά το πνεύμα της αγάπης μέσα της για να παρουσιαστεί με την αληθινή μορφή του.

ΔΟΥΚΑΣ ΒΟΥΡΓΟΥΝΔΙΑΣ

Συγχωρήστε την ελευθεροστομία μου, θα σας δώσω εγώ την απάντηση. Αν θέλετε να την ξορκίσετε, πρέπει να σχηματίσετε κύκλο γύρω της.

Γιατί, αν επικαλεστείτε σ' αυτήν τον έρωτα με την αληθινή μορφή του, θα εμφανιστεί τυφλός και γυμνός. Μπορείτε, λοιπόν, να κατακρίνετε μια παρθένα που το πρόσωπό της κοκκινίζει από σεμνότητα, εάν αρνηθεί να δεχτεί την παρουσία ενός τυφλού, γυμνού παιδιού ξεγυμνώνοντας τον εαυτό της; Άρχοντά μου, δύσκολα θα συναινούσε σ' αυτό οποιαδήποτε κόρη.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Κι όμως, συναινούν και κλείνουνε τα μάτια, γιατί ο έρωτας είναι τυφλός και επιβάλλεται.

ΔΟΥΚΑΣ ΒΟΥΡΓΟΥΝΔΙΑΣ

Άρα, δικαιολογούνται, κύριέ μου, αφού δεν βλέπουνε τι κάνουν.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Άρα, καλέ μου άρχοντα, πες στην Αικατερίνη σου να κλείσει τα μάτια και να συναιρέσει.

ΔΟΥΚΑΣ ΒΟΥΡΓΟΥΝΔΙΑΣ

Εγώ θα της κλείσω το μάτι να συναιρέσει, κύριέ μου, εάν εσύ της μάθετε τι σημαίνει το νεύμα μου για να το καταλάβει γιατί οι κοπέλες, όμα μεγαλώσουν σε ζεστό περιβάλλον και από παντού προφυλαγμένες,

ΕΡΡΙΚΟΣ

Κυρία διερμηνέα, τι λέει;

ΛΛΙΚΗ

Ότι δεν είναι façon pour les curiées de France — δεν ξέρω το baiser αγγλικής γλώσσας.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Φιλάω.

ΛΛΙΚΗ

Η μεγαλειότης σας entend καλύτερα que moi.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Δεν συνηθίζεται στη Γαλλία οι κοπέλες να φιλιούνται προτού παντρευτούν: αυτό ήθελε να πει.

ΛΛΙΚΗ

Oui, vraiment.

ΕΡΡΙΚΟΣ

Ω Καίτη, οι αυστηρές συνήθειες υποχωρούν μπροστά στους μεγάλους ηγεμόνες. Καίτη μου αγαπημένη, εσύ κι εγώ δεν είναι δυνατό να εγλωβιστούμε στα στενά όρια των συνηθειών ενός τόπου: εμείς δημιουργούμε αυτό που θα γίνει συνήθεια, Καίτη, και η ελευθερία που πηγάζει από το αξίωμά μας κλείνει το στόμα κάθε επικριτή, όπως εγώ θα κάνω με το δικό σου, γιατί μου αρνήθηκες ένα φιλί με επιχείρημα τη σεμνότητα συνήθεια του τόπου. Λοιπόν, υπομονή και υποταγή! (Τη φιλάει.) Έχεις μαγεία στα χείλη σου! Το γλυκό τους άγγιγμα ξέρει να λείει πιο πολλά απ' όσα όλο μαζί το Εθνικό Συμβούλιο της Γαλλίας, ναι, τα χείλη σου μπορούν να πείσουν τον Ερρίκο πιο εύκολα απ' όσο μια γενική αναφορά όλων των ηγεμόνων. Ναι, έρχεται ο πατέρας σου.

(Ξαναπαίνουν ο βασιλιάς Κάρολος, η βασίλισσα Ισαβέλλα, ο δούκας της Βουργουνδίας, ο Έξτερ, ο Γουεστμόραντ, Γάλλοι και Άγγλοι άρχοντες)

ΔΟΥΚΑΣ ΒΟΥΡΓΟΥΝΔΙΑΣ

Ο Θεός να έχει καλά τη μεγαλειότητά σας. Τι κάνετε εδώ, μαθαίνετε στην πριγκίπισσά μας αγγλικά;